

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, स्वायत्त साइन्स समूह, नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई निम्न अनुसार दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णांक	उतीर्णांक	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या × अंक	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	विषयगत	छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अंक	१.३० घण्टा
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		विषयगत	लामो उत्तर	५ प्रश्न x १० अंक	१.३० घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक समीक्षा	४ प्रश्न x १५ अंक	३ घण्टा
					विषयगत	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२ प्रश्न x २० अंक	

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- कृषि सेवा अन्तर्गतका सबै समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड (ख) र द्वितीय पत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह/उपसमूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा कृषि सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहको लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिका हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षा बाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०८१।०९।२५ गते देखि ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, स्वायत्त साइन्स समूह, नवौं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम चरण (First Phase)

प्रथमपत्र : खण्ड (क)

प्रशासन र व्यवस्थापन : पूर्णांक – ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ नेपालको संविधान
- १.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन : बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयासहरू

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ व्यवस्थापनका नवीन आयामहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ संघ र सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता, विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसोईसराई
- ४.१० विपद् व्यवस्थापन

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनौट

- ६.१ नेपालका विविध जात / जाति / वर्ग / समुदायको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारु/रानाथारु, दलित, अपांग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू
- ६.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटन र प्रदेशको कला र संस्कृति

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तरगत कृषि सेवा, स्वायत्त साइन्स समूह, नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथमपत्र : खण्ड (ख)

सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय : पूर्णांक – ५०

१. ऐन, नियम, नीति तथा निर्देशिकाहरु

- १.१ सुदूरपश्चिम प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९
- १.२ सुदूरपश्चिम प्रदेशको आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन तथा नियमावली
- १.३ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सुदूरपश्चिम प्रदेशको सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८
- १.४ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (सेवा संग सम्बन्धित प्रावधान तथा व्यवस्था)
- १.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७
- १.६ सुदूरपश्चिम प्रदेश तथा स्थानीय तह (समन्वय तथा विवाद समाधान) ऐन, २०७९
- १.७ सुदूरपश्चिम प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७
- १.८ जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन ऐन, २०७६
- १.९ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१
- १.१० कृषि विकास रणनीति तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशको कृषि विकास रणनीति
- १.११ राष्ट्रिय मल नीति, २०५८
- १.१२ रासायनिक मल (नियन्त्रण) आदेश, (संशोधन सहित)
- १.१३ प्राङ्गारिक तथा जिवाणु मल निर्देशिका, २०७८

२. विविध

- २.१ संघीय तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशको चालु आवधिक योजनामा कृषि
- २.२ गरिबी निवारणमा माटोको र मलखादको भूमिका
- २.३ विश्व व्यापार संगठनको सन्दर्भमा नेपालमा कृषि
- २.४ नेपालमा विभिन्न मलखादहरुको प्रयोगको अवस्था तथा प्रभावहरु
- २.५ माटो व्यवस्थापनका पारम्परिक तथा आधुनिक तरिकाहरु
- २.६ माटो क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरु
- २.७ माटोरहित खेतीका नविनतम् आयामहरु
- २.८ भू-क्षय र जलाधार व्यवस्थापनका विविध पक्षहरु

ΩΩΩ

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, स्वायत्त साइन्स समूह, नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीयपत्र

सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय : पूर्णांक – १००

1. Introduction Soil Sciences

- 1.1 Definition, concept and use of soil
- 1.2 Soil as a natural body and medium for plant growth
- 1.3 Concept of soil fertility and productivity

2. Soil Physics

- 2.1 Particles density, bulk density, porosity and particles size
- 2.2 Textural classification and soil structures
- 2.3 Soil-consistency, plasticity, Soil color, aeration and Thermal properties of Soil
- 2.4 Hydrological cycle and soil water-plant relationship
- 2.5 Hydraulic conductivity, Saturation percentage, permanent wilting point and plant available soil water, Field capacity of soil, soil moisture measurement
- 2.6 Crop water requirement

3. Soil Chemistry

- 3.1 Soil pH, role of soil pH on nutrients availability and desirable soil pH for different crops
- 3.2 Kind of exchangeable ions and cation exchange capacity
- 3.3 Different soil nutrients, nutrient cycle and different forms of soil nutrients
- 3.4 Soil Acidity, Alkalinity and its management
- 3.5 Crop productivity management with respect to soil chemistry
- 3.6 Chemistry and nutrient availability of Nepalese soils
- 3.7 Liming materials and crop response to lime

4. Soil Microbiology/Biology

- 4.1 General classification of soil organisms and their role in agriculture
- 4.2 Promotion of soil microbiology for enhancing productivity
- 4.3 Concept of C.N. ratio, Compost and residue management
- 4.4 Role of biogas in rural development, soil productivity and global warming

5. Soil Fertility and Plant Nutrition

- 5.1 Essential plant nutrients and their classification
- 5.2 Functions of essential plant nutrients in plants
- 5.3 Nutrient requirements, uptake and balance

5.4 General fertility status of major Nepalese soils

5.5 Use of isotope in nutrient uptake

5.6 Long term fertility trails in Nepal

6. Manures and Fertilizers

6.1 Sources and types of organic manures

6.2 Farmyard manure (FYM): compost and their preparation, storage and applications

6.3 Bio-fertilizers, inoculants and their use in Nepalese agriculture

6.4 Green manures, their desirable characteristics, benefits and constraints

6.5 Mineral fertilizers and their history in Nepal

6.6 Types of commercial fertilizers (straight, compound complexes, micronutrient) and their nutrient contents and behavior in soils

7. Soil Classification and Mapping

7.1 Importance of soil survey and mapping

7.2 Soil survey types

7.3 Major soils of Nepal and their characteristics in suborder/great group levels of USDA taxonomy

7.4 Use of geographic information system (GIS) and remote sensing (RS) in soil resource mapping.

7.5 Identification of soil horizons and description of soil profiles

7.6 Base maps in soil survey

7.7 Types of soil maps and their importance

7.8 Digital Soil Map in Nepal

8. Soil Conservation and Watershed Management

8.1 Watershed hydrology

8.2 Rainfall-runoff relationships

8.3 Mechanics of soil erosion by water and wind

8.4 Soil-loss estimation and erosion process and estimation of soil loss

8.5 Biological and agronomic measures for soil conservation

8.6 Concept and Characterization of watershed and Highland -lowland linkages

8.7 Watershed management

8.8 Property rights and resource conservation

8.9 Common Property Resources (CPR_s) management

8.10 Gender role in the use and management of watershed resources

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, स्वायत्त साइन्स समूह, नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

9. Problems and Solutions Associated with Green Revolution

- 9.1 Groundwater depletion and pollution
- 9.2 Fertilizer pollution
- 9.3 NO₃ accumulation in drinking water
- 9.4 Greenhouse effect
- 9.5 Eutrophication
- 9.6 Organic matter depletion
- 9.7 Soil productivity decline
- 9.8 Land degradation and soil acidification
- 9.9 Bio-diversity depletion
- 9.10 Pesticide pollution
- 9.11 Soil and environmental degradation
- 9.12 Adverse effect on human and animal health
- 9.13 Global warming and its consequences
- 9.14 Problems of heavy metals

ΩΩTHE ENDΩΩ